

DOI: 10.25140/2411-5215-2022-3(31)-213-223

УДК 336:368

JEL Classification: G10; G22

Тетяна Лека

аспірантка

Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана (Київ, Україна)

E-mail: vasylshena1997@gmail.com. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6477-8095>

РИЗИКОВІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАХОВИКІВ ТА ДОВІРА СТРАХУВАЛЬНИКІВ У СУЧАСНОМУ ВИМІРІ

У статті поглиблено розуміння взаємообумовленості ризиків страхових компаній. Обґрунтовано, що в найбільш загальному уявленні ризики страховиків включають такі види: стратегічні, тактичні та операційні. Специфічність функціонування страхових компаній зумовлює появу страхового, ринкового, кредитного та операційного ризиків. Доведено, що ризик тісно пов'язаний із менеджментом, а результативність управління ним є базисом формування певного рівня довіри клієнтів. Поглиблено розуміння довіри як активу страхової компанії. Обґрунтовано взаємозв'язок та взаємообумовленість між ризиковістю функціонування страховиків і довірою страхувальників. Подано узагальнений формат бізнес-моделі страховика з урахуванням концептів ризиковості та довіри.

Ключові слова: ризик; страхова компанія; управління ризиковістю; довіра; транзакційні витрати; домінуючі довіри; конкурентна перевага; бізнес-модель.

Рис.: 2. Бібл.: 17.

Постановка проблеми. У сучасних умовах будь-яка страхова компанія прагне бути відкритою та зрозумілою в контексті бізнес-культури. Постійний розвиток технологій, підходів до страхування, урізноманітнення ризиків, на які наражається компанія у процесі своєї діяльності, підвищенні вимоги страхувальників до компаній загалом створюють підґрунтя для перегляду наявних бізнес-моделей ведення страхового бізнесу. До того ж пандемія коронавірусу прискорила інноваційні розробки у страховій сфері та їх впровадження, зокрема завдяки активній реалізації цифрових трансформацій різного формату.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження страхової компанії, як і будь-якого іншого різновиду фінансової установи, зазвичай здійснюється з позиції природи їхніх ризиків та особливостей управління. Стосовно структуризації ризиків страхової компанії, то, на нашу думку, концептуальна основа була закладена Підкомітетом Міжнародної асоціації органів нагляду за страховою діяльністю (IAIS) з платоспроможності та актуарних питань пропонує поділяти ризики страховиків на такі групи [1, с. 170]. У науковій спільноті ризики страхових компаній досліджують М. О. Житар [2, с. 14], А. Л. Баранов [3, с. 24], О. О. Гаманкова [4], І. М. Кривцун [5], О. Г. Кузьменко [6]. На особливу увагу заслуговують напрацювання О. В. Корвата, який розвинув деталізовану карту ризиків діяльності страхової компанії; побудував схему розподілу внутрішніх ризиків

управління та ризиків негативних результатів за видами діяльності страховика; удосконалив класифікацію складових сукупного ризику діяльності страховика [7, с. 13-16]. Водночас науковці особливу увагу приділяють вивченню фінансових ризиків страхових компаній, у тому числі методології управління ними, що знаходимо у працях Л. Клапків, Ю. Клапківа, В. Свірського [8], Р. Пікус [9], Н. Приказюк [10].

Незважаючи на достатньо комплексне вивчення проблеми ризиків страхових компаній, водночас не можна оминати того факту, що на рівень ризиковості функціонування страховиків у сучасних умовах суттєво впливають процеси цифровізації. Інше, що видається нам важливим для дослідження – це взаємообумовленість між ризиком діяльності страхової компанії та довірою до неї. Вважаємо це архіважливим, оскільки саме рівень довіри до страхової компанії суттєво впливає і на її ринкові позиції, і на ефективність функціонування. Усе це й зумовило вибір предмета дослідження.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Діяльність будь-яких суб'єктів господарювання є пов'язаною з ризиками, які обумовлюють та формують вектори їх подальшого функціонування. Так, ризики є присутніми і в діяльності страхових компаній. Це є зрозумілим та беззаперечним. При цьому кількісний та видовий вимір таких ризиків постійно зростає та урізноманітнюється. Особливістю для страховиків є те, що реалізація одного ризику може спровокувати появу інших або вплинути на глибину їхнього прояву. Зазвичай ризики страховиків між собою взаємопов'язані та взаємообумовлені. Досить часто сутність, класифікацію та управління ризиками розглядають з позиції впливу на фінансові результати діяльності страховика. Це дійсно є логічним. Водночас неабияку значущість має дослідження впливу ризиковості функціонування страховиків на формування довіри страхувальників, і навпаки. Сучасність вимагає побудови бізнес-моделей із метою підвищення капіталізації та забезпечення конкурентних переваг компанії на фінансовому ринку. Тому поглиблення взаємообумовленості цих понять є своєчасним і актуальним.

Метою статті є дослідження ризиків у діяльності страхових компаній, поглиблення розуміння поняття «управління ризиковістю функціонування страховика» з урахуванням значущості довіри в цьому процесі, та на цій підставі представлення узагальненого формату бізнес-моделі страховика з урахуванням концептів ризиковості та довіри.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, ключовими функціями страхування є запобігання та нівелювання можливих збитків страхувальників від різноманітних ризиків і небезпек. При цьому базисом успішної діяльності страхової компанії є вміння управління будь-якими ризиками, оскільки і страховик, і страхувальник, зацікавлені в ефективній діяльності компанії, забезпеченні її платоспроможності та фінансової стійкості.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

Тлумачення змістовності того чи іншого ризику, варіантизація його прояву, формування класифікаційних підходів, оцінювання ступеня ризику та визначення процедурності відбору значною мірою відображають методи і форми страхового захисту, можливі траєкторії прийняття рішень у страховій компанії. Останні насамперед балансують між «надійністю» страхового захисту та «дохідністю» з метою забезпечення і підтримання фінансової стійкості, тобто страхові компанії оцінюють ризиковість свого функціонування, обираючи із широко розмаїття ризиків лише так звані «хороші» з огляду на «надійність-дохідність».

Крім ідентифікування та управління страховими ризиками, діяльність страховиків зумовлюється і впливом великої кількості ризикоутворюючих факторів, які сприяють виникненню та реалізації інших ризиків.

Вважаємо, що під ризиковістю функціонування страховиків слід розуміти ймовірність виникнення фінансових втрат внаслідок реалізації несприятливих подій, що зумовлені як внутрішніми, так і зовнішніми факторами. Тобто на противагу, наприклад, банкам, ризик діяльності яких характеризується двовекторним тлумаченням (і як ймовірність фінансових втрат, так і ймовірність позитивних ринкових можливостей), у випадку страхових компаній ризик доречно тлумачити лише з позиції ймовірності втрат.

Класифікацій ризиків існує велика кількість. У найбільш загальному структуруванні доречно виокремити три великі групи ризиків, що супроводжують діяльність страхових компаній: стратегічний, тактичний та операційний ризики (рис. 1).

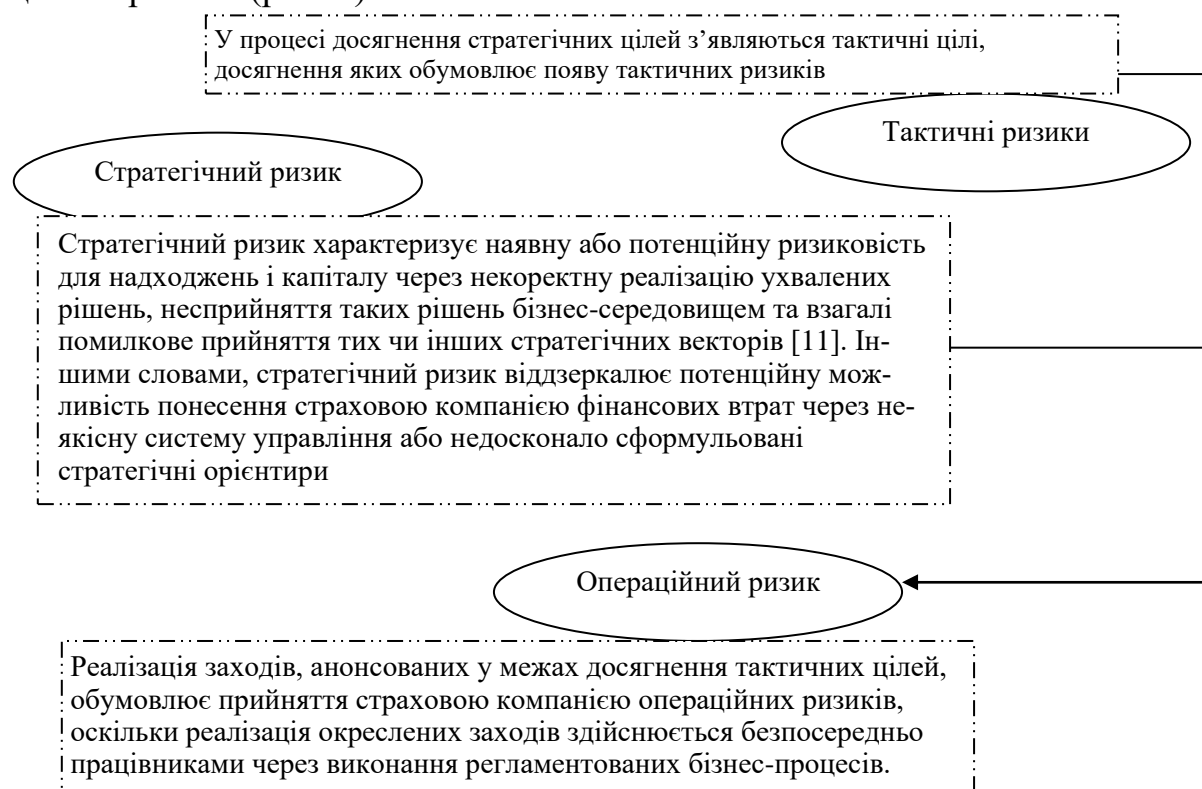

Рис. 1. Узагальнене групування ризиків компаній

Джерело: побудовано автором.

На нашу думку, представлене на рисунку 1 групування ризиків не відображає специфічності ризикового наповнення саме для діяльності страхових компаній. Дещо інший погляд, але так само досить узагальнений на нашу думку, до класифікування ризиків страхових компаній пропонує А. Л. Баранов [3]. За ним варто виділяти дві групи ризиків: ризики внутрішнього середовища та ризики зовнішнього середовища.

Більш глибокий поділ подають Н. О. Дорошенко, Д. М. Загорська, І. Суй, виділяючи ризик випадкової небезпеки, фінансовий ризик; операційний ризик та стратегічний ризик [12, с. 86]. Але повністю погодитися з наведеною класифікацією не можна, оскільки вона не відображає специфічність усього розмаїття ризиків, притаманних страховикам. Зокрема, нівелювання перестраховування не дозволяє сформувати всю палітру представлених ризиків. Цей недолік звичайно усувається в наукових доробках інших учених-дослідників.

Зокрема, з огляду на зазначене вважаємо, що детальна структуризація основних ризиків страхового бізнесу представлена Н. В. Ткаченко [13, с. 215], а саме:

- страховий ризик (ризик зумовлений помилками у визначенні страхових тарифів і страхових резервів);
- ринковий ризик (ризик невідповідності активів та пасивів);
- кредитний ризик (ризик, зумовлений перестраховуванням і пов'язаний із виплатою по страхових випадках від перестраховиків);
- операційний ризик – це ймовірність появи збитків з огляду на збої в роботі внутрішніх систем, некоректної роботи персоналу або під впливом зовнішніх чинників.

Структуризація та видове групування ризиків не є сталими. Ризики постійно модифікуються, змінюються та з'являються нові, зокрема і зважаючи на активне впровадження в повсякденне життя та практичну діяльність інноваційних інформаційних і телекомунікаційних технологій. Слід зазначити, що в сучасних умовах рівень впливу ризику від використання таких технологій на сукупний рівень операційного ризику не поступається масштабності впливу ризику персоналу та процесного ризику. Звідси можна зробити висновок, що рівень використання інформаційних і телекомунікаційних технологій в умовах інформаційної економіки є основним видом операційного ризику, системне управління яким є однією зі складових ефективного управління ризиковістю функціонування страхових компаній.

Повністю передбачити появу невизначеності, яка в подальшому може спровокувати реалізацію ризику, практично неможливо. Тому страховики активно застосовують різноманітний інструментарій, щоб прогнозувати та вчасно ідентифікувати настання ризикової події та оперативно застосовувати заходи з мінімізації її наслідків. Так, ризик – це ймовірнісна категорія, яку треба розуміти як ймовірність появи певного рівня втрат. Звідси, оцінка ризику включає як вимірювання можливого рівня втрат, так і ймовірності їх виникнення.

Переконані, що ключовим завданням комплексної системи управління ризиковістю функціонування страхової компанії є ідентифікування ступеня допустимості та виправданості того чи іншого ризику та продукування ефективних рішень, спрямованих або на використання ризикових ситуацій, або на вироблення системи превентивних заходів із метою забезпечення належного рівня фінансової стійкості й конкурентоспроможності компанії, а також підтримання бажаного рівня довіри з боку страхувальників. Звідси можна зробити висновок, що: по-перше, ризик тісно пов'язаний із менеджментом; по-друге, результативність управління ризиками страхової компанії є базисом формування певного рівня довіри клієнтів, що в подальшому віддзеркалюються на показниках фінансової стійкості, платоспроможності та конкурентній позиції компанії на ринку страхових послуг.

Правомірним є акцентування уваги на розгляді довіри як активу страхової компанії, розглядаючи її у форматі довіри безпосередньо до компанії. Не варто також і нівелювати підхід, за яким побудова та зміцнення довірливих відносин між страхувальниками і страховиками зменшують рівень трансакційних витрат, що позитивно відображається на результативності діяльності страховика.

Р. Флін наголошував на розумінні інтегративної концепції довіри, оскільки вважав довіру соціальним капіталом, що впливає на загальні економічні результати компанії [14]. Така результативність забезпечується як за рахунок економії на витратах, так і через формування внутрішніх і зовнішніх комунікаційних механізмів.

Погоджуємося з думкою М. Ендресса, що довіра – це «правило наступної зустрічі», яке реалізує бажання та готовність сторін до взаємодії [15, с. 21]. Науковець акцентує увагу на єдності двох аспектів – когнітивному та емоційному. У свою чергу, А. Сміт виділяє сукупність взаємопов'язаних елементів, кожний з яких можна характеризувати окремо, але в цілому вони формують цілісне уявлення про довіру як соціальний капітал компанії. До таких елементів довіри відносяться: характеристичність; компонентність; умови довіри; рівневість прояву; атрибутивність та позиціонування довіри на ринку [16, с. 213]. Імпонує також позиція Х. Макнайта і Н. Шервані, за якою довіра формується на підставі характеристик процесу взаємодії сторін, зокрема, добропорядності та компетентності [17].

Отже, на нашу думку, логічним і зрозумілим є взаємозв'язок та взаємообумовленість між ризиковістю функціонування страховиків і довірою страхувальників. Страхові компанії, акумулюючи страхові внески, повинні формувати та підтримувати довіру своїх потенційних страхувальників та інших суб'єктів фінансового ринку. У сучасних умовах вітчизняні страховики працюють в умовах зростання невизначеності та асиметричності інформації, тому важливим завданням для подальшого розвитку страхового бізнесу є забезпечення відкритості та довіри.

До того ж часто страхування в Україні сприймається як щось непотрібне та дороге. Для порівняння із сусідніми країнами, можна розглянути, наприклад, Словаччину, де за статистичними даними нараховується близько 5,5 млн мешканців, але страховий ринок цієї країни більший за український. Як можна це пояснити?

Насамперед рівнем страхової культури або ставленням людей до страхування. В Україні воно не є пріоритетним, тому й витрати на цей вид забезпечення не є високими. До того ж, враховуючи середній рівень заробітної плати та фінансові можливості домогосподарств і підприємницьких структур, ситуація ще більш ускладнюється. З розвитком страхового ринку здебільшого позиційність страховиків і ставлення до них з боку потенційних страхувальників змінюється, але рівень довіри до страхових компаній досі залишається на низькій позиції.

Варто лише наголосити також і на низькій фінансовій грамотності потенційних споживачів страхових послуг, нерозумінні переваг від використання такого інструментарію та іноді й ризиків, які покриває страховий поліс. Проте спостерігаємо позитивну тенденцію покращення цієї ситуації. Наприклад, переважна більшість компаній тривалий час на страховому ринку України працювала за принципом «Named perils» (*пойменовані ризики*). Іншими словами, покриття збитків відбувалося лише за тими подіями, які чітко потрапляли в одну з пойменованих категорій. Звичайно, це не було зручним для страхувальників.

Сьогодні дедалі частіше можна бачити страхові продукти з категорії «All risks», тобто продукти, які орієнтовані на клієнта. За такої траєкторії діяльності страхова компанія покриває практично всі ризики, які є чітко зрозумілими та прописаними. Варто зауважити, що виключення все ж таки передбачаються, але за досить обмеженим переліком. Якщо у страхувальника чи застрахованого відбувся страховий випадок, то в переважній більшості здійснюється страхова виплата. І навіть тоді, коли випадок потрапляє до категорії виключень, страхова компанія має спершу довести цей факт і вже на цій підставі відмовляти у страховій виплаті.

Такий підхід упродовж багатьох років залишався незвичним для України, але сьогодні дедалі більше страхових компаній працює за принципом «All risks», тобто більше концентруються на потребах споживачів.

Швидко підвищується сервіс на страховому ринку з огляду на процеси диджиталізації. Відповідно більшість компаній намагаються перетворити свої страхові продукти у цифрові, при цьому не лише зберігають наповнення продукту, але й ураховують очікування клієнтів. Варто визнати, що наразі по-справжньому цифрових продуктів у страховій сфері небагато. Навряд чи можна здивувати клієнтів такими елементами, як наявність на сайті компанії калькулятора для розрахунку вартості страховки; можливість підписання договору страхування дистанційно (зокрема за допомогою SMS-коду); існування різноманітних чат-ботів і застосунків; придбання електронного страхового поліса тощо.

Саме довіра є індикатором як розвитку культури страхування в Україні, так і уособленням ефективності функціонування страховиків у ризиковому середовищі. Страхові компанії активно працюють над підвищенням довіри людей насамперед через формування фінансово стійких, конкурентних та іміджевих власних маркерів на основі ефективного управління ризиковістю функціонування окремої компанії та забезпечення поступального її розвитку.

Варто зазначити, що рівень довіри до страхових компаній у сучасному вимірі формують мотиви як страховиків, так і клієнтів. Так, мотиви страховика, оцінювання його конкурентних позицій і переваг, мають більшу значущість. Ключовими індикаторами, що є визначальними при виборі конкретного страховика та його послуг, є його бренд та впізнаваність. Зрозумілим та абсолютно логічним є розуміння того, що підвищення довіри до страхової компанії та якісного її обслуговування зумовлює зниження відтоку клієнтів та зростання привабливості для потенційних страхувальників.

Які ж доміанти формування довіри з боку страховика? На нашу думку, це власне політика страхової компанії, рейтинг, бренд, імідж та реклама. При цьому, неправильним буде нівелювання аспекту інформаційної прозорості, платоспроможності, асортиментності пропонованих послуг та їхньої доступності. До речі, останнє набуло особливої актуальності в умовах пандемії COVID-2019, а з широкомасштабною військовою агресією РФ ще більш підвищилось.

Своєю чергою, мотиви клієнтів – це потреби, що спонукають потенційного клієнта до звернення на страховий ринок для їх повного або часткового задоволення. На вибір страхових послуг впливають особистісні вподобання клієнтів (наприклад, професійна діяльність, рівень доходів, вік клієнта, досвід роботи зі страховиками та ін.). Пропоновані страховиком послуги повинні відповідати уявленням та очікуванням потенційних клієнтів, при цьому умови їх реалізації повинні бути зрозумілими та доступними для споживачів.

Зазвичай, при виборі страховика потенційні клієнти орієнтуються не на фінансові індикатори, а на емоційне сприйняття компанії, яке формується під впливом різноманітних факторів, що визначають ступінь довіри до страхової компанії. Тому власне потрібно акцентувати увагу на формуванні довірливого образу конкретного бренду та особливостях його сприйняття різними групами споживачів. Це відповідно є запорукою правильного позиціонування страховика серед його конкурентів.

Тому звичайно сучасність вимагає створення новітніх архітектурних бізнес-моделей до забезпечення конкурентних переваг та зростання капіталізаційної вартості компанії.

На рис. 2 подано узагальнений формат бізнес-моделі страховика з урахуванням концептів ризиковості та довіри.

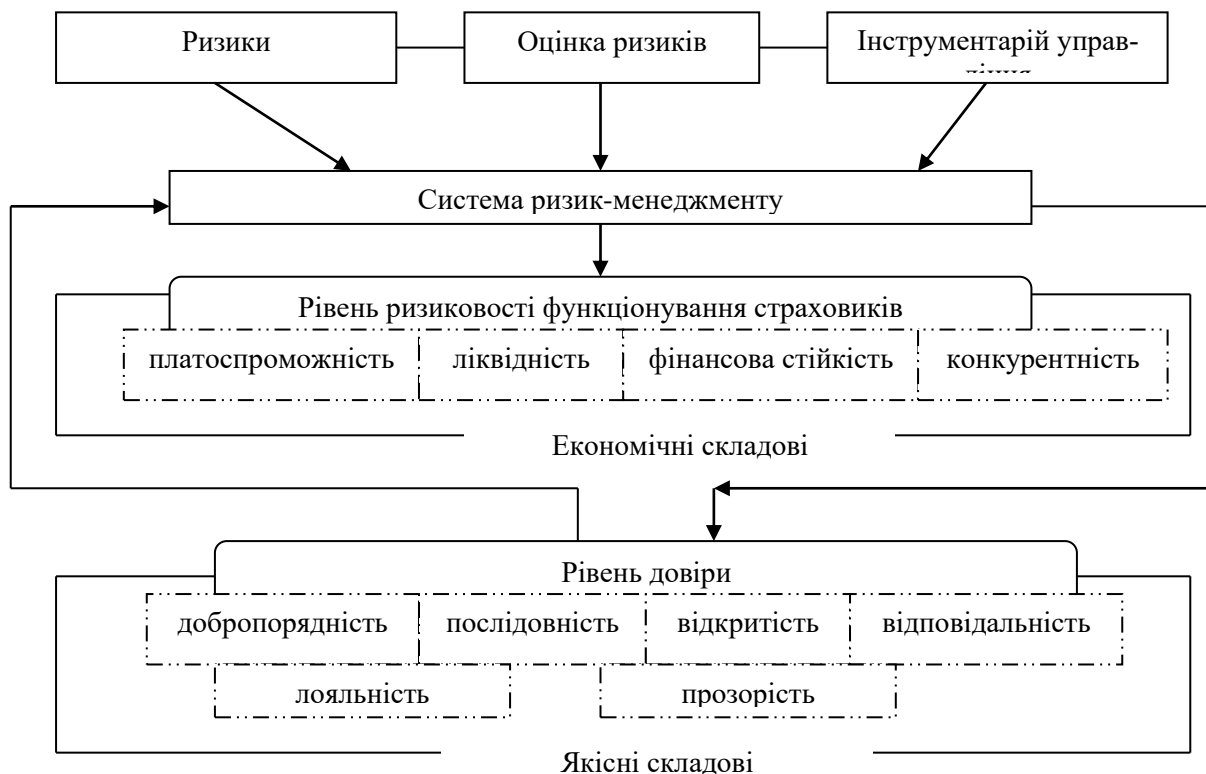

Рис. 2. Узагальнений формат бізнес-моделі страховика з урахуванням концептів ризиковості та довіри

Джерело: побудовано автором.

На підставі рис. 2 можна зробити висновок, що чим якісніше страхова компанія управляє ризиками та відповідно підтримує результативність своєї діяльності, виконує своє зобов'язання перед страхувальниками та іншими клієнтами компанії, тим більшим є рівень довіри до неї. І навпаки, високий рівень довіри сприяє формуванню усталених партнерських відносин, підтриманню сукупності лояльних клієнтів тощо, що загалом приводить до підвищення ефективності діяльності страховика.

Висновки. Отже, формування рівня довіри до страхової компанії дозволяє оцінити перспективи її роботи на ринку та ідентифікувати напрями, що потребують додаткової уваги. У конкурентній боротьбі виживатиме та страхова компанія, яка досягатиме позитивних фінансових результатів, підвищуватиме свою капіталізацію, досягатиме успіху в побудованій політиці ризик-менеджменту, і на підставі цього активно формуватиме довіру до себе, оскільки саме на ній і будується весь страховий бізнес.

Список використаних джерел

1. Міжнародна асоціація страхових наглядачів. Основні принципи страхування. Оновлена редакція [Електронний ресурс]. – 2015. – 411 с. – Режим доступу: <https://nasu.com.ua/>.
2. Житар М. Методичні аспекти управління ризиками страхових компаній / М. Житар // Схід. – 2016. – № 1. – С. 13-17. – Режим доступу: [https://doi.org/10.21847/1728-9343.2016.1\(141\).64114](https://doi.org/10.21847/1728-9343.2016.1(141).64114).

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

3. Баранов А. Л. Методологічні основи управління ризиками страхової компанії [Електронний ресурс] / А. Л. Баранов // *Фінанси, облік і аудит*. – 2014. – № 1. – С. 22-34. Режим доступу: <https://kneu.edu.ua/userfiles/arch/14-4873.pdf>.
4. Гаманкова О. О. Фінанси страхових організацій: навч. посіб. / О. О. Гаманкова. – К. : КНЕУ, 2007. – 328 с.
5. Кривцун І. М. Ризики страхових компаній: оцінка та захист [Електронний ресурс] / І. М. Кривцун // *Приазовський економічний вісник*. – 2018. – Вип. 6(11). – С. 456-459. – Режим доступу: http://rev.kpu.zp.ua/journals/2018/6_11_uk/82.pdf.
6. Кузьменко О. Г. Інвестиційна діяльність страхових компаній [Електронний ресурс] / О. Г. Кузьменко // *Фінансовий простір*. – 2013. – № 3 (11). – С. 159–163. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2013_3_23.
7. Корват О. В. Ризики діяльності страховика / О. В. Корват. – Х. : ХДТУБА, 2008. – 20 с.
8. Клапків Л. Фінансові ризики в діяльності страхових компаній: теоретичні засади, сучасні реалії та прагматизм управління [Електронний ресурс]: монографія / Л. Клапків, Ю. Клапків, В. Свірський. – Івано-Франківськ, 2020. – Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/338801115_Finansovi_riziki_v_dialnosti_strahovih_kompanij_teoreticni_zasadi_sucasni_realii_ta_pragmatizm_upravlinna_monografia.
9. Пікус Р.В. Класифікація фінансових ризиків страхових компаній – основа ефективного ризик-менеджменту / Р. В. Пікус // *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. – 2006. – № 81-82. – С. 108–113.
10. Верхуша Н. П. Методичне забезпечення управління стратегічним ризиком банку [Електронний ресурс] / Н. П. Верхуша // *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України*. – 2014. – Вип. 40. – С. 76–81. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pprbsu_2014_40_10.
11. Приказюк Н. В. Теоретичне упорядкування методів та інструментів фінансового ризик-менеджменту страхових компаній [Електронний ресурс] / Н. В. Приказюк, Л. О. Білокінь // *Економічний аналіз: збірник наукових праць*. Тернопіль, 2017. – Т. 27(1). – С. 139-149. – Режим доступу: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/download/1290/1023>.
12. Дорошенко Н. О. Ризики страхової компанії: класифікація та методи аналізу / Н. О. Дорошенко, Д. М. Загорська, І. Суй // *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Економічна»*. – 2018. – Вип. 94. – С. 82–89. – DOI: <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2018-94-08>.
13. Ткаченко Н. В. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній: теорія, методологія та практика : монографія / Н. В. Ткаченко. – Черкаси : Черкаський ЦНТЕІ, 2009. – 570 с.
14. Flin R. The Role of Trust in Safety Management [Electronic resource] / R. Flin, C. Burns // *Human Factors and Aerospace Safety*. – 2004. – Vol. 4, № 4. – Pp. 277–287. – Accessed mode: https://www.researchgate.net/publication/288194938_The_role_of_trust_in_safety_management.
15. Endress M. Foundation of Trust. Introductory Remarks on the Sociology of Trust / M. Endress // *Trust and Social Transformation. Theoretical Approaches and Empirical Findings from Russia* / Ed. by H. Schrader. – Münster : Lit Verlag, 2004.
16. Smyth H. J. Trust in the Design Team [Electronic resource] / H. J. Smyth // *Architectural Engineering and Design Management*. – 2005. – Vol. 1. – Pp. 211–223. – Accessed mode: https://www.researchgate.net/publication/32886332_Trust_in_the_Design_Team#fullTextFileContent.

17. Mcknight D. H. The Meanings of Trust [Електронний ресурс] / Mcknight D. H., Chervany N. L. // Technical Report. – Hubert H. Humphrey Center, Minneapolis: Carlson School of Management, 1996. – Accessed mode: <https://home.nr.no/~abie/Papers/TheMeaningOfTrust.pdf>.

References

1. International Association of Insurance Supervisors. (2015). *Osnovni pryntsyypy strakhuvannya [Basic principles of insurance]*. Updated edition. <https://nasu.com.ua>.

2. Zhytar, M. (2016). Metodichni aspekty upravlinnya ryzykamy strakhovykh kompaniy [Methodical aspects of risk management of insurance companies]. *Skhid – East, 1*, 13-17. [https://doi.org/10.21847/1728-9343.2016.1\(141\).64114](https://doi.org/10.21847/1728-9343.2016.1(141).64114).

3. Baranov, A.L. (2014). Metodolohichni osnovy upravlinnya ryzykamy strakhovoyi kompaniyi [Methodological foundations of insurance company risk management]. *Finansy, oblik i audyt – Finance, accounting and auditing, 1*, 22-34. <https://kneu.edu.ua/userfiles/arch/14-4873.pdf>.

4. Hamankova, O.O. (2007). *Finansy strakhovykh orhanizatsiy [Finances of insurance organizations]*. KNEU.

5. Kryvtsun, I.M. (2018). Ryzyky strakhovykh kompaniy: otsinka ta zakhyst [Risks of insurance companies: assessment and protection]. *Pryazovskyy ekonomichnyy visnyk – Pryazovsky Economic Bulletin, 6(11)*, 456-459. http://pev.kpu.zp.ua/journals/2018/6_11_uk/82.pdf.

6. Kuzmenko, O.H. (2013). Investytsiyna diyal'nist' strakhovykh kompaniy [Investment activity of insurance companies]. *Finansovyy prostir – Financial space, 3 (11)*, 159–163.

7. Korvat, O.V. (2008). *Ryzyky diyalnosti strakhovyka [Risks of the insurer's activity]*. KHDTUBA.

8. Klapkiv, L., Klapkiv, YU., & Svirskyy, V. (2020). Finansovi ryzyky v diyal'nosti strakhovykh kompaniy: teoretychni zasady, suchasni realiyi ta prahmatyzm upravlinnya [Financial risks in the activity of insurance companies: theoretical foundations, modern realities and management pragmatism]. https://www.researchgate.net/publication/338801115_Finansovi_riziki_v_dialnosti_strahovih_kompanij_teoreticni_zasadi_sucasni_realii_ta_pragmatyzm_upravlinna_monografia.

9. Pikus, R.V. (2006). Klasyfikatsiya finansovykh ryzykiv strakhovykh kompaniy – osnova efektyvnoho ryzyk-menedzhmentu [Classification of financial risks of insurance companies is the basis of effective risk management]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka – Bulletin of Taras Shevchenko Kyiv National University, 81-82*, 108–113.

10. Verkhusha, N.P. (2014). Metodichne zabezpechennya upravlinnya stratehichnym ryzykom banku [Methodical provision of strategic risk management of the bank]. *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivs'koyi systemy Ukrayiny – Problems and prospects of development of the banking system of Ukraine, 40*, 76–81. http://nbuv.gov.ua/UJRN/pprbsu_2014_40_10.

11. Prykazyuk, N.V., & Bilokin, L.O. (2017). Teoretychne uporyadkuvannya metodiv ta instrumentiv finansovoho ryzyk-menedzhmentu strakhovykh kompaniy [Theoretical arrangement of methods and tools of financial risk management of insurance companies]. *Ekonomichnyy analiz: zbirnyk naukovykh prats – Economic analysis: collection of scientific papers, 27(1)*, 139-149. <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/download/1290/1023>.

12. Doroshenko, N.O., Zahorska, D.M., & Suy, I. (2018). Ryzyky strakhovoyi kompaniyi: klasyfikatsiya ta metody analizu [Insurance company risks: classification and methods of analysis]. *Visnyk Kharkivskoho natsional'noho universytetu imeni V. N. Karazina. Seriya «Ekonomichna» – Bulletin of Kharkiv National University named after V. N. Karazin. «Economic series», 94*, 82–89. <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2018-94-08>.

13. Tkachenko, N.V. (2009). Zabezpechennya finansovoyi stiykosti strakhovykh kompaniy: teoriya, metodolohiya ta praktyka [Ensuring the financial stability of insurance companies: theory, methodology and practice]. Cherkaskyy TSNTEI.

14. Flin, R., & Burns, C. (2004). The Role of Trust in Safety Management. *Human Factors and Aerospace Safety*, 4(4), 277–287. https://www.researchgate.net/publication/288194938_The_role_of_trust_in_safety_management.

15. Endress, M. (2004). Foundation of Trust. Introductory Remarks on the Sociology of Trust. In H. Schrader (Ed.), *Trust and Social Transformation. Theoretical Approaches and Empirical Findings from Russia*. Münster: Lit Verlag.

16. Smyth, H.J. (2005). Trust in the Design Team. *Architectural Engineering and Design Management*, 1, 211–223. https://www.researchgate.net/publication/32886332_Trust_in_the_Design_Team#fullTextFileContent.

17. Mcknight, D.H., & Chervany, N.L. (1996). The Meanings of Trust. *Technical Report*. Hubert H. Humphrey Center, Minneapolis: Carlson School of Management. <https://home.nr.no/~abie/Papers/TheMeaningOfTrust.pdf>.

Отримано 06.07.2022

UDC 336:368

Tetiana Lieka

PhD student

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (Kyiv, Ukraine)

E-mail: vasylshena1997@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0002-6477-8095>

THE RISK OF THE FUNCTIONING OF INSURERS AND THE TRUST OF INSURERS IN THE CURRENT MEASURE

The article deepens the understanding of the interdependence of the risks of insurance companies. It is substantiated that in the most general view, the risks of insurers include the following types: strategic, tactical and operational. The specificity of the functioning of insurance companies leads to the emergence of insurance, market, credit and operational risks. It has been proven that risk is closely related to management, and the effectiveness of its management is the basis for the formation of a certain level of customer trust. The understanding of trust as an asset of the insurance company has been deepened. The relationship and interdependence between the riskiness of the functioning of insurers and the trust of policyholders is substantiated. A generalized format of the insurer's business model is presented, taking into account the concepts of riskiness and trust.

Keywords: risk; Insurance Company; risk management; trust; transaction costs; trust dominants; competitive advantage; business model.

Fig.: 2. References: 17.